

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 1To/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4219010097
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petr Kaňa
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4219010097.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňu a členov senátu JUDr. Stanislava Libanta a JUDr. Štefana Hrvolu, v trestnej veci proti obžalovanému T. Y. pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 odsek 1, 2 písmeno b/ Trestného zákona a iné, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 23.04.2020, sp.zn. 1T/18/2019 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Komárno z 11.05.2020, sp.zn. 1T/18/2019, na verejnom zasadnutí konanom dňa 23. júna 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 321 odsek 1 písmeno d/, odsek 3 Trestného poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o uložení ochranného protialkoholického liečenia v ústavnej forme.

V ostatných častiach napadnutý rozsudok zostáva nezmenený.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Komárno (ďalej „súd I. stupňa“) uznal obžalovaného T. Y. za vinného pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 odsek 1, 2 písmeno b/ Trestného zákona s poukazom na § 139 odsek 1 písmeno c/ a § 127 odsek 4 Trestného zákon a zločin vydierania podľa § 189 odsek 1, 2 písmeno b/ Trestného zákona s poukazom na § 139 odsek 1 písmeno c/ a § 127 odsek 4 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 29. októbra 2018 v čase medzi 12.00 a 13.00 hod. v obci D. G. na ulici C. v rodinnom dome so súpisným číslom XXX/XX zavolať do svojej izby svoju matku - poškodenú X. Y., rod. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. G., C. č. XXX/XX pod zámienkou, aby mu podržala špagát na vyznačenie čiary na stene, aby mohol maľovať, avšak po tom, ako poškodená vošla do izby, ju sotil na posteľ, zatvoril dvere, stiahol si svoje nohavice a pristúpil k posteli sediacej poškodenej a požiadal ju, aby ho orálne uspokojila, čo keď ona odmietla, tak jej dal do ruky svoj pohlavný úd, aby robila tak, kým on hrýzol jej prsia, následne dal svoj pohlavný úd do úst poškodenej, avšak keď videl, že má nutkanie na vracanie, tak ho vybral, a keď to pri opätovnom pokuse už poškodená nenechala, vopchal svoje prsty jednej ruky do úst poškodenej, zachytil nosné dierky poškodenej, aby nedokázala dýchať nosom a musela si otvoriť ústa a vzápätí jej do otvorených úst zasunul svoj pohlavný úd, kedy sa poškodená začala dusiť a napínalo ju k zvracaniu, potom ju začal hladkať medzi nohami cez nohavice a ona zas musela hladkať jeho pohlavný úd, pričom zvýšil hlas televízie prepnutej na stanicu premietajúcu pornografický film a požadoval od poškodenej, aby nahlas vzdychala tak, ako vo vysielanom filme, pričom keď poškodená kričala o pomoc, povedal jej, že zbytočne to robí, všetky dvere sú uzamknuté a nikto tam nepôjde, následne opätovne dal svoj pohlavný úd do úst poškodenej a keď sa ten vyšmykol z úst poškodenej, začal sa rukou uspokojovať s úmyslom ejakulovať na tvár poškodenej, avšak nakoniec sa mu to nepodarilo a vtedy už nechal odísť poškodenú, avšak keď poškodená odchádzala z jeho izby, tak sa jej vyhrážal, že ak sa to odváži niekomu povedať alebo oznámiť polícii, tak ju zapichne alebo keď bude prepustený na slobodu znova to zopakuje, čo v poškodenej vzbudilo dôvodnú obavu, že svoje vyhrážky aj naplní, a preto skutok okamžite nehlásila polícii.

Za to súd I. stupňa obžalovanému uložil podľa § 200 odsek 2 Trestného zákona, zistiť príťažujúce okolnosti podľa § 37 písmeno h/, m/ Trestného zákona, aplikujúc § 38 odsek 2, 4 a § 41 odsek 1 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov.

Podľa § 48 odsek 2 písmeno a/ Trestného zákona obžalovaného na výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 odsek 2 písmeno c/, d/ Trestného zákona obžalovanému tiež uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obžalovaný, napádajúc ním výroky o vine a treste.

V jeho písomných dôvodoch formulovaných prostredníctvom obhajkyne namietal nenáležité zistený skutkový stav a spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov súdom I. stupňa, primárne vo vzťahu k výroku o vine, s ktorým sa nestotožňuje.

Konkrétne uviedol, že samotná výpoveď poškodenej vzbudzuje nemalé pochybnosti v súvislosti s ostatnými zistenými alebo nepreukázanými skutočnosťami. Pravdivosť jej tvrdení nebola preukázaná ďalšími nezávislými a od jej osoby objektívnymi dôkazmi, vykonaniu ktorých nič nebránilo a ktoré ďalej konkretizuje.

Nebola vykonaná obhliadka miesta činu, pričom ak poškodená skutočne s ním zápasila a bránila sa, tak daný priestor by niesol známky tohto zápasu. Okrem toho by sa získal obraz o priestore, kde sa mal trestný čin odohrať a prípadne by sa zistili ďalšie skutočnosti, ktoré by mohli vyvrátiť či potvrdiť pravdivosť tvrdení poškodenej.

Neboli zaistené biologické stopy - pulóver poškodenej - ktoré by preukazovali pravdivosť jej tvrdenia („hnus, ktorý mala vyplúvať“ - zrejme prostatický sekret).

Ak strkal svoje prsty násilím do úst poškodenej, tak s veľmi vysokou mierou pravdepodobnosti by už čo i len jeden zub v ústach poškodenej zanechal poranenia na jeho ruke - minimálne drobné škrabance, avšak žiadne takéto zranenia zadokumentované v rámci prehliadky jeho tela neboli.

Nebola vykonaná jeho dychová skúška na zistenie hladiny alkoholu v čase zadržania, a to napriek tomu, že bola známa informácia o jeho liečbe zo závislosti na alkohol.

Rovnako nebolo v priebehu konania verifikované jeho tvrdenie o tom, že nemá dostatočne vyvinuté pohlavné orgány a o tom, že má byť impotentný, s týmto jeho tvrdením sa opomenul vysporiadať tak súd ako aj prokurátor, pričom má za to, že ide o podstatnú skutočnosť, ktorú by bolo potrebné preveriť a to už z dôvodu, že je pravdou, že poškodená neuviedla, že by mal mať erekciu, avšak z jej výpovede táto skutočne bez akýchkoľvek pochybností jednoznačne vyplýva.

Znalec PhDr. Róbert Máthé, PhD. v znaleckom posudku č. 30/2019 uviedol, že konanie, ktoré mu je kladené za vinu, predstavuje náhradnú sexuálnu aktivitu pri neschopnosti nadviazať primeraný partnerský vzťah a ďalej..., „mohol sa dopustiť nevhodného, neadekvátneho sexuálneho správania voči svojej matke, keď v popredí jeho záujmu bolo uspokojenie jeho aktuálnej sexuálnej potreby bez ohľadu na objekt svojho sexuálneho záujmu.“ Poukazuje na to, že z psychologického znaleckého posudku vyplýva, že nie je sexuálnym deviantom ale jeho nevhodné správanie sa prejavuje predovšetkým v stave alkoholického opojenia.

V ďalšom poukazuje na to, že napriek mnohým nezrovnalostiam vo výpovedi samotnej poškodenej sa ani prokurátor a ani súd bližšie nezaoberal akoukoľvek verifikáciou jej výpovede, pričom napriek viacerým indiciám o jeho nezhodách s poškodenou a jej možnej motivácií o izolovanie jeho osoby z jej domácnosti počas trestného konania nebola skúmaná vierohodnosť poškodenej a bez potrebnej kritiky a zachovania objektivity bola jej výpoveď považovaná za bezhranične pravdivú.

Má za to, že vyššie uvedenými pochybeniami a opomenutím vykonať dôkazy bolo vážnym spôsobom porušené jeho právo na spravodlivý proces.

Navrhol preto, aby odvolací súd podľa § 321 odsek 1 písmeno a/, b/, c/ Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a rozhodol vo veci sám tak, že ho oslobodí spod obžaloby z dôvodu uvedenom v § 285 písmeno a/ Trestného poriadku (t.j. že nebolo preukázané, že sa stal skutok obžaloby).

Okresná prokurátorka v Komárne v písomnom vyjadrení k odvolaniu obžalovaného, k nemu zaujala stanovisko, že ním uvádzané skutočnosti nemajú oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania.

Počas celého trestného konania nevznikli ani najmenšie pochybnosti o tom, že by výpoveď poškodenej X. Y. nebola pravdivá. Poškodená vo veci vypovedala súvisle, podrobne a skutkový dej vrátane okolností, za ktorých k nemu došlo, vedela opísať tak detailne, že je z toho evidentné, že si to

nemohla vymyslieť. Výpoveď poškodenej pritom nie je jediným dôkazom, pretože je podporená aj ďalšími nepriamymi dôkazmi, a to svedeckými výpoveďami S. Y. a R. S., ktorí sa dostali do kontaktu s poškodenou bezprostredne po spáchaní skutku. Ich výpoveďami bolo potvrdené aj to, že s obžalovaným už boli v minulosti problémy kvôli konzumovaniu alkoholu, ako aj kvôli jeho agresívnemu správaniu voči svojim rodičom.

Obhajoba síce namieta početné nezrovnalosti a pochybnosti vo výpovedi poškodenej X. Y., avšak počas celého trestného stíhania, a ani v odvolaní nevedela konkretizovať o aké nezrovnalosti a pochybnosti má ísť. Skutočnosť, či obžalovaný má dostatočne vyvinuté pohlavné orgány alebo či je impotentný je z hľadiska naplnenia zákonných znakov trestných činov uvedených v obžalobe irelevantná, pričom k potrebe objasnenia týchto skutočností vyjadril svoj jasný právny názor aj Krajský súd v Nitre vo svojom uznesení z 31.05.2019, sp. zn. 1Tos/49/2019. Z tohto uznesenia okrem iného vyplýva, že aj preto, že sa v rámci konania vyskytli pochybnosti práve o vierohodnosti výpovede obžalovaného, je potrebné do konania pribrať znalca z odboru psychológie.

Zo znaleckého psychologického posudku PhDr. Róberta Máthé PhD. č. 30/2019 okrem iného vyplýva, že, všeobecná vierohodnosť probanda je vzhľadom na nízku úroveň jeho pamäťových schopností znížená. Čo sa týka vierohodnosti jeho výpovede ohľadne vyšetrovanej veci platí, že opis kritickéj udalosti, ktorá bola pre neho významná priamo súvisí s jeho ochotou vypovedať o nej v súlade s realitou. Nesúlady v podstatných osobitostiach jeho výpovede so skutočným priebehom kritickéj udalosti možno považovať za prejav stratégie jeho obrany v trestnom konaní.

Na záver poukazuje na to, že obžalovaný v minulosti už bol právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Komárno z 09.08.2018, sp.zn 2T/74/18 pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 odsek 1, 2 písmeno b/ Trestného zákona, v ktorom konaní jeho matka X. Y. mala tiež procesné postavenie poškodenej. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolacie dôvody obžalovaného považuje za neopodstatnené. Navrhuje preto odvolanie obžalovaného zamietnuť podľa § 319 Trestného poriadku.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu, obžalovaný (aj prostredníctvom obhajkyne) aj prokurátorka Krajskej prokuratúry Nitra zotrvali, a to i v konečných návrhoch, na vyššie uvedených písomných prejavoch prezentovaných v odvolaní a vo vyjadrení k nemu. Poškodená (matka obžalovaného) vyjadrila vôľu, aby obžalovaný namiesto trestu odňatia slobody absolvoval protialkoholické a psychiatrické liečenie.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania oprávnenou osobou - obžalovaným - nezistiac dôvody na postup v zmysle § 316 odsek 1, 3 Trestného poriadku, preskúmal podľa § 317 odsek 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým obžalovaný podal odvolanie, pričom neopomenul skúmať i to, či vec neobsahuje chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1 Trestného poriadku.

V rámci takto zákonne vymedzenej prieskumnej povinnosti následne dospel k záveru, že hoci odvolanie obžalovaného, napádajúceho výlučne výroky o vine a treste, dôvodné z hľadiska ním vytýkaných chýb nie je, avšak z podnetu jeho odvolania v jeho prospech je nevyhnutné zrušiť výrok o ochrannom opatrení napadnutého rozsudku - konkrétne o uložení mu ochranného protialkoholického liečenia v ústavnej forme, pretože týmto výrokom napadnutého rozsudku bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 odsek 1 písmeno j/ Trestného poriadku, t.j. že bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Primárne však, k výrokom o vine a treste obžalovaného, aj v reakcii na jeho odvolacie námietky, odvolací súd konštatuje, že súd I. stupňa na hlavnom pojednávaní vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie podľa § 2 odsek 10 Trestného poriadku, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 2 odsek 12 Trestného poriadku, pričom aj svoje úvahy pri hodnotení dôkazov vecne a logicky zahrnul do odôvodnenia napadnutého rozsudku v zmysle § 168 odsek 1 Trestného poriadku, na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje ako na správne bez potreby doplnenia alebo opakovania v ňom uvedenej argumentácie. V trestnom procese sa tiež nedopustil takých procesných chýb, ktoré by atakovali právo na obhajobu obžalovaného alebo jeho právo na spravodlivý súdny proces.

V reakcii na odvolacie námietky obžalovaného len zdôrazňuje, že súhrn dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom vytvoril dostatočne presvedčivý podklad pre záver o absencii dôvodných

pochybností v otázkach, že žalovaný skutok sa stal, naplňa zákonné znaky v jednočinnom súbehu spáchaných zločinov v zmysle obžaloby i napadnutého rozsudku a že tohto skutku sa dopustil úmyselne obžalovaný.

Jeho obrana založená na spochybnení hodnovernosti poškodenej nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Poškodená presvedčivo a bez zásadných rozporov opísala relevantné skutkové okolnosti inkriminovaného činu v procesne použiteľnej (aj obrazovo - zvukovo dokumentovanej) výpovedi z prípravného konania.

Poškodená na hlavnom pojednávaní síce využila právo odmietnuť vypovedať voči obžalovanému - jej synovi (§ 130 odsek 1 Trestného poriadku), na hlavnom pojednávaní však táto výpoveď v súlade s § 263 odsek 4 Trestného poriadku bola čítaná a videozáznam z nej bol oboznámený prehratím na technickom zariadení zákonným postupom podľa § 270 odsek 2 Trestného poriadku.

Poškodená v procesnom postavení svedkyne v nej popísala priebeh inkriminovaného činu i v podrobnostiach, detailoch a súvislostiach, ktoré nevzbudzujú pochybnosti o hodnovernosti jej výpovede. Pravdivosť jej výpovede, hoci nepriamo, ale potvrdzujú i svedkovia, s ktorými prišla do kontaktu v bezprostrednej časovej nadväznosti po inkriminovanom čine (S. Y., R. S. a K. S.), ktorým o inkriminovanom čine povedala.

Naproti tomu sám obžalovaný v priereze jeho trestného stíhania opakovane rozporne popisoval inkriminovanú situáciu - najskôr (30.10.2018) spôsobom, že dokonca sama poškodená iniciovala sexuálny kontakt s ním (samu mu ukázala prsia, žiadala ho, aby jej ukázal pohlavný úd ...), neskôr (31.10.2018) uviedol, že „teraz mu trochu prešlo, už nikdy viac sa takéto nestane“ a následne (11.02.2019 a 18.04.2019) úplne poprel akýkoľvek takýto kontakt s poškodenou vypovedajúc spôsobom, že k situácii, že by bol s matkou v jeho izbe ani vôbec v daný deň nedošlo.

Navyše obžalovaný sklony k brachiálnej agresii voči poškodenej (jeho matke) už relevantne prejavil v relatívne krátkej dobe pred inkriminovaným činom, keď 05.04.2018 „v stave opitosti a po predchádzajúcej hádke so svojou matkou X. Y., nar. XX.X.XXXX, túto chytil za krk, prsty pravej ruky jej strčil do úst, druhou rukou ju udrhel päšťou do pravej časti tváre v oblasti pod okom a pri tomto útoku sa jej vyhrážal, že ju udusil a zaškrtil, pričom v ďalšom konaní mu zabránil jeho brat, za ktorý skutok právne posúdený ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 odsek 1, 2 písmeno b/ v spojení s § 139 odsek 1 písmeno c/ Trestného zákona, bol právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Komárno z 09.08.2018, sp.zn. 2T/74/2018, právoplatným 09.08.2018 a za ktorý mu bol uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov s určením skúšobnej doby 2 roky.

Násillia sa tak v identickom roku dopustil už skôr voči identickej poškodenej (jeho matke) a obdobným spôsobom - strčenie prstov do úst, vyhrážky udusením a zaškrtením (podobný modus operandi fyzického násillia), čo len navyše podporuje jeho sklon a schopnosť týmto spôsobom voči jeho matke konať a tým podporuje i hodnovernosť výpovede poškodenej.

Možná motivácia a schopnosť obžalovaného dopustiť sa žalovaného skutku dostatočne zrozumiteľne vyplýva aj z osobnostnej charakteristiky obžalovaného obsiahnutej v znaleckom psychologickom posudku (znalca PhDr. Róberta Máthé, PhD.), z ktorého záverov je zrejmá abnormná štruktúrovanosť osobnosti obžalovaného, z ktorej vyplýva schopnosť obžalovaného, pri absencii brzdných mechanizmov, v záujme uspokojenia svojich sexuálnych potrieb sexuálne zaútočiť aj na vlastnú matku.

Záver o nezistení sexuálnej deviácie u obžalovaného pritom nijako nevylučuje jeho možnosť a vôľu dopustiť sa skutku, ako je posudzovaný.

K obrane obžalovaného, v podstate, že nie je schopný erekcie ani ejakulácie, ako na to napokon i v písomnom vyjadrení k odvolaniu poukázala Okresná prokurátorka v Komárne, odvolací súd už zaujal stanovisko v skoršom štádiu trestného stíhania (v súvislosti s otázkami dôvodnosti, resp. nedôvodnosti znaleckého dokazovania v uvedených intenciách).

V tejto súvislosti odvolací súd preto len opätovne zdôrazňuje, že poškodená v svedeckej výpovedi (ani do zápisnice o trestnom oznámení) sa k otázke erekcie obžalovaného v čase skutku výslovne nevyjadrovala, pričom jednoznačne sa vyjadrila k tomu, že k ejakulácii obžalovaného nedošlo. Pre

naplnenie zákonných znakov žalovaného trestného činu sexuálneho násillia spôsobom popisovaným poškodenou sú preto uvedené otázky irelevantné, pretože i bez erekcie a ejakulácie obžalovaný mohol naplniť znaky žalovanej skutkovej podstaty trestného činu sexuálneho násillia spôsobom akým to popísala poškodená.

Pohľad na uvedenú otázku (existenciu alebo neexistenciu erektilnej disfunkcie obžalovaného), v zmysle jej vzťahu k hodnovernosti výpovedí poškodenej, by bol iste opodstatnený za predpokladu, že by poškodená vo výpovediach popisovala erekciu alebo (aj) ejakuláciu obžalovaného, tým skôr ak by popisovala súlož (čo by však nachádzalo svoj odraz aj v inom možnom právnom posúdení žalovaného skutku), k čomu však nedošlo.

Z toho dôvodu, s ohľadom na výpovede poškodenej k uvedeným okolnostiam, ani potvrdenie ani vyvrátenie záveru o erektilnej disfunkcii obžalovaného nie je spôsobilé potvrdiť ani vyvrátiť hodnovernosť doterajších výpovedí poškodenej, preto bolo i znalecké skúmanie tejto otázky nadbytočné.

Ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania v rozsahu, v akom sa ho v odvolaní domáha obžalovaný, nie sú spôsobilé zvrátiť už vykonaným dokazovaním zistený skutkový stav veci, preto by dokazovanie v takomto rozsahu a intenciách bolo nadbytočné.

Odvolací súd tak konštatuje, že súd I. stupňa dospel k správnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav i správne právne posúdil. Z vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní bez dôvodných pochybností vyplýva, že žalovaný skutok sa stal, tento napĺňa znaky oboch v jednočinnom súbehu sa zbiehajúcich zločinov a tohto skutku sa dopustil obžalovaný.

Súd I. stupňa napokon obžalovanému uložil zákonný trest, vyhodnotiac pri jeho uložení základné kritériá ukladania trestov v zmysle § 34 odsek 4 Trestného zákona, prihliadajúc na absenciu poľahčujúcich okolností oproti dvom okolnostiam priťažujúcim (§ 37 písmeno h/, m/ Trestného zákona), v konečnom dôsledku dospejúc k zákonnej trestnej sadzbe trestu odňatia slobody v rozpätí 9 rokov a 8 mesiacov až 15 rokov odňatia slobody (v zmysle § 200 odsek 2 a 38 odsek 4 Trestného zákona).

Trest odňatia slobody uložený obžalovanému napadnutým rozsudkom vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov je tak v zmysle vyššie uvedeného trestom uloženým na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Odvolací súd akékoľvek mimoriadne okolnosti prípadu alebo pomery obžalovaného, ktoré by odôvodňovali mimoriadne zmiernenie trestu pod dolnú hranicu zákonnej trestnej sadzby podľa § 39 Trestného zákona, nezistil. Navyše žalovaného skutku sa dopustil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia už vyššie označeným trestným rozkazom Okresného súdu Komárno.

Súd I. stupňa napokon správne obžalovaného zaradil v súlade so zákonnými kritériami uvedenými v § 48 odsek 2 písmeno a/ Trestného zákona na výkon uvedeného trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Odvolacie námietky obžalovaného na uvedenom podklade preto odvolací súd hodnotil ako neopodstatnené.

Odvolací súd však zistil neopodstatnenosť uloženia obžalovanému ochranného protialkoholického liečenia v ústavne forme.

Potreba tohto druhu a formy ochranného liečenia má nepochybne svoj dôkazný podklad v znaleckých psychiatrických záveroch (znalkyne MUDr. Lívie Katonovej), ktorá takúto liečbu odporučila.

Trestným rozkazom Okresného súdu Komárno z 09.08.2018, sp.zn. 2T/74/2018, právoplatným 09.08.2018, pritom ochranné protialkoholické liečenie (hoci v ambulantnej forme) už bolo obžalovanému uložené a odvolací súd zistil, že doposiaľ nezaniklo akýmkoľvek zákonom predpokladaným spôsobom.

Súd I. stupňa tak obžalovanému duplicitne uložil ochranné liečenie identického druhu, hoci predchádzajúce také liečenie nebolo ukončené upustením od jeho výkonu, jeho ukončením alebo prepustením obžalovaného z neho.

Podľa § 73 Trestného zákona

1/ Súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. d) alebo ak páchatel' činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

2/ Súd tak môže urobiť aj vtedy, ak páchatel' spáchal trestný čin

a) v stave zmenšenej príčetnosti a jeho pobyt na slobode je nebezpečný,

b) v stave vyvolanom duševnou poruchou a jeho pobyt na slobode je nebezpečný,

c) násilnej povahy voči blízkej osobe alebo zverenej osobe a vzhľadom na osobu páchatel'a možno dôvodne predpokladať, že bude v násilnom konaní pokračovať, alebo

d) pod vplyvom návykovej látky alebo v súvislosti s jej užívaním.

3/ Ochranné liečenie neuloží, ak je vzhľadom na osobu páchatel'a zrejmé, že jeho účel nemožno dosiahnuť.

4/ Ochranné liečenie môže súd uložiť aj popri treste alebo pri upustení od potrestania.

Podľa § 74 Trestného zákona

1/ Ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulantnom zariadení.

2/ Ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel. Trvanie ochranného liečenia uloženého páchatel'ovi, ktorý užíva návykovú látku a spáchal trestný čin pod jej vplyvom alebo v súvislosti s jej užívaním, môže byť však ukončené, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť. O prepustení z ochranného liečenia rozhoduje súd.

3/ Od výkonu ochranného liečenia súd upustí, ak zaniknú pred jeho začatím okolnosti, pre ktoré bolo uložené.

Vychádzajúc z relevantnej judikatúry k posudzovanej otázke, vzhľadom na ustanovenie § 74 odsek 2 Trestného zákona, podľa ktorého ochranné liečenie potrvá, pokiaľ to vyžaduje jeho účel, však prichádza do úvahy uloženie nového, a to iba ústavného liečenia len zo závažných dôvodov v záujme dosiahnutia účelu Trestného zákona. Takým dôvodom môže byť to, že možno zaistiť okamžitý alebo rýchlejší nástup výkonu tohto novo uloženého ústavného liečenia. Ak nemožno opätovným uložením ústavného liečenia zaistiť jeho rýchlejší nástup a výkon alebo pokiaľ už bolo započaté s výkonom skôr uloženého rovnakého ochranného liečenia, bude nové uloženie takéhoto ochranného liečenia spravidla neúčelné. Formálne a neúčelné by bolo tiež každé opätovné uloženie ambulantného ochranného liečenia. Výkon ochranného liečenia sa nepremičuje (R 30/1982).

Na podklad uvedeného je namieste konštatovať, že konajúci súd je povinný sa pri posudzovaní splnenia zákonných podmienok na uloženie ochranného liečenia vysporiadať nie len s dôkaznou otázkou dôvodnosti uloženia konkrétnemu obžalovanému konkrétnemu druhu ochranného liečenia (protialkoholické, protitoxikomanické, psychiatrické, sexuologické, resp. iné) a spôsobu (formy) jeho výkonu (ambulantné alebo ústavné), ale i s otázkou účelnosti ukladania takého liečenia s ohľadom na doposiaľ (teda už skôr) právoplatne uložené ochranné liečenie, ktoré doposiaľ obžalovaný nevykonával, buď preto, že ho ani nezačal vykonávať alebo ho aktuálne vykonáva, za predpokladu, že toto skoršie ochranné liečenie nezaniklo niektorým zákonom predpokladaným spôsobom, t.j.

1/ pred jeho začatím - „upustením“ od jeho výkonu, ak pred jeho začatím zaniknú okolnosti, pre ktoré bolo uložené (§ 74 odsek 3 Trestného zákona s poukazom na § 447 Trestného poriadku);

2/ počas jeho výkonu jeho

a/ „ukončením“, ak sa zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť (§ 74 odsek 2 veta druhá Trestného zákona s poukazom na § 448 Trestného poriadku);

b/ „prepustením“ z tohto liečenia, ak splnilo svoj účel (§ 74 odsek 2 veta posledná Trestného zákona s poukazom na § 448 Trestného poriadku) alebo ak

3/ zaniklo právoplatné rozhodnutie (alebo jeho relevantná časť), ktorým bolo toto ochranné liečenie uložené (napr. ako dôsledok konania o mimoriadnom opravnom prostriedku).

Opakované ukladanie ochranného liečenia toho istého druhu je tak zásadne neúčelné a zbytočné, jednak z dôvodu objektívnej nemožnosti súbežného faktického výkonu dvoch identických ochranných liečení jednou osobou a súčasne z dôvodu, že trvanie ochranného liečenia nie je vopred časovo vymedzené (trvá kým to vyžaduje jeho účel), čím strácajú opodstatnenie úvahy o dôvodnosti postupného vykonávania dvoch alebo viacerých identických ochranných liečení u jednej osoby.

Výnimočnosť, resp. naliehavosť situácie, kedy duplicitné uloženie identického ochranného liečenia v zmysle vyššie citovaných judikovaných právnych záverov môže v konkrétnom prípade odôvodniť potreba okamžitého alebo rýchlejšieho nástupu na výkonu novo uloženého ústavného liečenia, v posudzovanom prípade nenastala.

Tomuto záveru zodpovedá už znalkyňou - psychiatrickou v posudku konštatovaný diagnostický záver, že u obžalovaného ide o „škodlivé užívanie alkoholu“, avšak bez zistenej závislosti na alkohole a najmä konštatovanie, že „I napriek tomu, že nebola diagnostikovaná závislosť na alkohole ale škodlivé užívanie alkoholu ktoré v kombinácii s probandovými osobnostne intelektovými danosťami vedie a pravdepodobne opakovane viedlo k hrubým poruchám správania a teda i možnosťou stať sa pre spoločnosť nebezpečným, navrhujem nariadenie ochrannej protialkoholickej liečby a to formou ústavnou nakoľko predtým navrhnutú ambulantnú formu liečby prakticky v plnom rozsahu sabotoval a teda bola neúčinná a nespĺňala svoj zmysel a účel.

Z uvedeného možno teda vyvodiť, že ústavná forma liečenia bola znalkyňou navrhnutá len s ohľadom na negatívny postoj obžalovaného k predchádzajúcej mu nariadenej ambulantnej liečbe, ktorú mal absolvovať na slobode. Z predmetného znaleckého posudku však nemožno zistiť, či odporúčajúci záver znalkyne k ústavnej forme liečby by bol platný za predpokladu výkonu ochranného liečenia v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody a či za tejto okolnosti nepostačuje zotrvať na pôvodne nariadenej ambulantnej protialkoholickej liečbe, čo by však vyžadovalo výsluch znalkyne, ku ktorému súd I. stupňa nepristúpil (znalecký posudok bol na hlavnom pojednávaní z 09.01.2020 čítaný postupom podľa § 268 odsek 2 Trestného poriadku).

Nič pritom nebráni konajúcemu súdu vo veci vedenej pod sp.zn. 2T/74/2018 zabezpečiť výkon právoplatne v tejto veci uloženého a doposiaľ nevykonaného ochranného liečenia vo vzťahu k obžalovanému (v danej veci odsúdenému).

Znalecký psychiatrický posudok v tejto trestnej veci a jeho závery - osobitne odporúčajúci záver uložiť obžalovanému protialkoholické liečenie v ústavnej forme by tak mal pre konajúci súd byť podnetom pre rozhodovanie v tejto inej trestnej veci o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia v zmysle § 74 odsek 1 Trestného zákona a § 446 Trestného poriadku, ktorý predpokladá možnosť o takejto zmene rozhodnúť aj bez návrhu.

Z týchto dôvodov a na podklade vyššie uvedených úvah odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil len vo výroku o uložení obžalovanému ochranného protialkoholického liečenia v ústavnej forme, ktorý nemá zákonné opodstatnenie.

V ostatných častiach, t.j. vo výrokoch o vine a treste, zostal napadnutý rozsudok týmto uznesením nedotknutý.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.